

"Απολύστετε τους άνδρες δια να έλθουν να μας ζήσουν...": Γυναίκες και αντιπολεμική διαμαρτυρία 1918 - 1923

Στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου οι γυναίκες, σύζυγοι και συγγενείς των στρατιωτών, αμφισβήτησαν τις θυσίες που κλήθηκαν να υποστούν για την επιτυχή έκβαση της πολεμικής προσπάθειας. Στις πόλεις και την ύπαιθρο συμμετείχαν σε διαμαρτυρίες και εξεγέρσεις με αίτημα τη δίκαιη κατανομή των τροφίμων. Στον αμερικανικό νότο σημειώθηκαν αντίστοιχα φαινόμενα με χαρακτηριστικό παράδειγμα την άρνηση ανάληψης εργασίας σε έργα που εξυπηρετούσαν την πολεμική συμμετοχή.

Αντιστοίχως, την περίοδο της πολεμικής δεκαετίας, με αποκορύφωμα το διάστημα 1918- 1922 το ελληνικό κράτος απαίτησε και επέβαλε θυσίες τις οποίες η κοινωνία μολονότι αποδέχτηκε και ανέχθηκε αρχικά, τις απέρριψε στη συνέχεια. Ειδικότερα, η άνιση κατανομή των βαρών του πολέμου, οι αδικίες στη στράτευση, η διαιώνιση κοινωνικών ζητημάτων η εγκατάλειψη και η αδιαφορία των αρχών είτε στο μέτωπο είτε στα μετόπισθεν, δημιούργησαν σοβαρά ρήγματα. Ανάμεσα στους φορείς κοινωνικής διαμαρτυρίας κατά του πολέμου ήταν οι γυναίκες ,συγγενείς των εφέδρων, οι οποίες αμφισβήτησαν την «οικονομία των θυσιών» απαιτώντας δικαιότερη κατανομή των βαρών του πολέμου και στοχοποιώντας όσους επωφελήθηκαν από αυτόν χωρίς να καταβάλλουν θυσίες. Είτε μεμονωμένα είτε συλλογικά και οργανωμένα, στις πόλεις και κυρίως στην ελληνική ύπαιθρο κινητοποιήθηκαν ενεργά ενάντια στις επιστρατεύσεις διεκδικώντας ειρήνη, αποστράτευση και επιστροφή των εφέδρων στο σπίτι σε συνδυασμό με κοινωνικά και οικονομικά αιτήματα.

Αξιοποιώντας κυρίως αρχεία (ΓΑΚ), γράμματα, επιστολές των γυναικών που δημοσιεύονταν στις εφημερίδες επιδιώκουμε με αυτή την ανακοίνωση την παρουσίαση και ερμηνεία των συγκεκριμένων εστιών αντίστασης ενάντια στην παρατεταμένη επιστράτευση καταδεικνύοντας τις μορφές πολιτικοποίησης και ριζοσπαστικοποίησης των γυναικών την περίοδο των πολέμων.